

Notitie

Onderwerp: Habitatcheck platte schijfhoren en boomholtecheck vleermuizen
Projectnummer: 51005220
Referentienummer: NL21-648800269-8155
Datum: 26-10-2021

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

In opdracht van Infram B.V., namens Waterschap Rivierenland, heeft Sweco een habitatcheck platte schijfhoren en een boomholtecheck vleermuizen uitgevoerd ten behoeve van de keuze van een voorkeursalternatief voor het project 'Boezembemaling Overwaard' op de locatie Hardinxveld-Giessendam, Zuid-Holland.

Uit het verkennend natuuronderzoek, uitgevoerd door Sweco in 2021 (Spijker, 2021), bleek dat er binnen het plangebied bomen met holtes aanwezig zijn. De holtes in deze bomen zijn mogelijk geschikt als vaste rust- en/of voortplantingsplaats voor boombewonende vleermuizen. Verblijfplaatsen van vleermuizen zijn beschermd (Wet natuurbescherming art 3.5). Om te bepalen of er mogelijk verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming (hierna Wnb) worden overtreden, is een nadere inspectie uitgevoerd om te bepalen of de holtes geschikt zijn als vaste rust- en/of verblijfplaats voor boombewonende soorten.

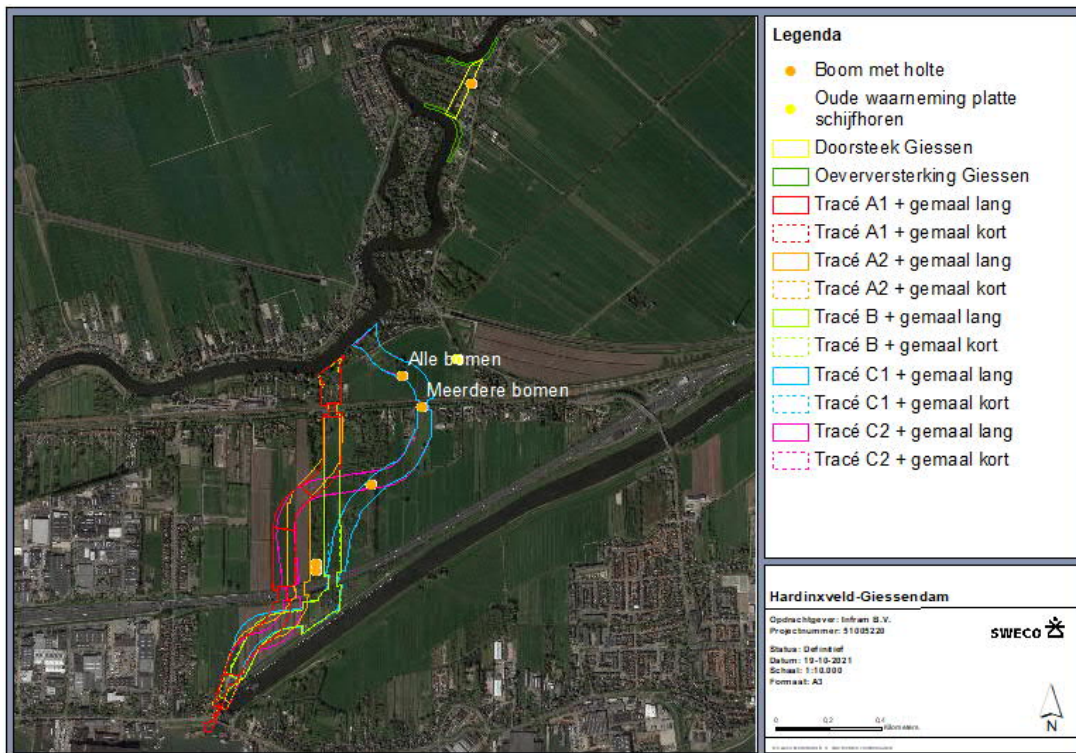
Uit oude gegevens van de NDFF en het rapport van Ecoresult (Veen, 2020) kwam naar voren dat er in 2012 in een watergang in de omgeving van de tracés de platte schijfhoren voorkwam. De platte schijfhoren is een habitatrichtlijn soort (Wnb) art 3.5). Omdat ten tijde van het veldbezoek het nog niet mogelijk was om te beoordelen of de juiste omstandigheden voor de platte schijfhoren aanwezig zijn, is een extra habitatcheck uitgevoerd. De habitatcheck is uitgevoerd om te bepalen of er mogelijk verbodsbepalingen van de Wnb worden overtreden.

1.2 Onderzoekslocatie

Het onderzoeksgebied is te splitsen in twee onderdelen: de 'bocht bij Giessen' en 'de drie tracés bij Hardinxveld-Giessendam'.

De 'bocht bij Giessen' is gelegen bij Giessen-Oudekerk waar de werkzaamheden bestaan uit het versterken/verhogen van de damwanden langs de Giessen en het realiseren van een doorsteek. Hoe de doorsteek eruit gaat zien, is nog niet bekend. Mogelijk moet één van de recreatiewoningen wijken voor de ontwikkeling en worden er enkele bomen gekapt.

De zoeklocaties van de drie tracés bij Hardinxveld-Giessendam en het zoekgebied voor het gemaal zijn weergegeven in figuur 1.1. De tracés en het zoekgebied voor het gemaal bevinden zich voornamelijk in een agrarisch gebied en doorkruisen hier en daar bomenrijen en bosschages. Voor de realisatie van de boezem worden er bomen gekapt langs de parallelweg en daar, waar de tracés bosschages, wilgengrienden, bomenrijen etc. doorkruisen.

Figuur 1.1 Impressie van het onderzoeksgebied bij Hardinxveld-Giessendam.

2 Toetsingskader

In de Wet natuurbescherming is de soortenbescherming in Nederland geregeld. In de Wet natuurbescherming worden drie verschillende beschermingsregimes gehanteerd waaraan verschillende verbodsbepalingen zijn gekoppeld:

- soorten Vogelrichtlijn (artikel 3.1 e.v.);
- soorten Habitatrichtlijn (artikel 3.5 e.v.);
- andere Soorten (artikel 3.10 e.v.).

Voor *Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijnsoorten* geldt dat voortplantings- en rustplaatsen (inclusief functionele leefomgeving) van beschermde soorten niet opzettelijk verstoord of vernietigd mogen worden en dat exemplaren van beschermde soorten niet opzettelijk mogen worden gedood of verwond. In gebruik zijnde nesten van vogels zijn te allen tijde beschermd gedurende het broedseizoen.

Voor *Andere beschermde soorten* geldt dat voortplantingsplaatsen en rustplaatsen (inclusief functionele leefomgeving) van beschermde soorten niet (opzettelijk) vernietigd mogen worden en dat exemplaren van beschermde soorten niet (opzettelijk) mogen worden gedood of verwond. Verbodsbepalingen ten aanzien van de verstoring zijn niet van toepassing op deze soorten. Ten aanzien van de *andere beschermde soorten* geldt dat het bevoegd gezag (provincies c.q. ministerie van LNV) de vrijheid hebben om soorten binnen deze categorie vrij te stellen van de verbodsbepalingen uit artikel 3.10 Wet natuurbescherming.

Naast bovengenoemde verbodsartikelen bevat de Wnb een algemeen geldende zorgplicht. Deze zorgplicht is te allen tijde van toepassing en geldt ook voor niet beschermde flora en fauna.

3 Methode

3.1 Habitatcheck

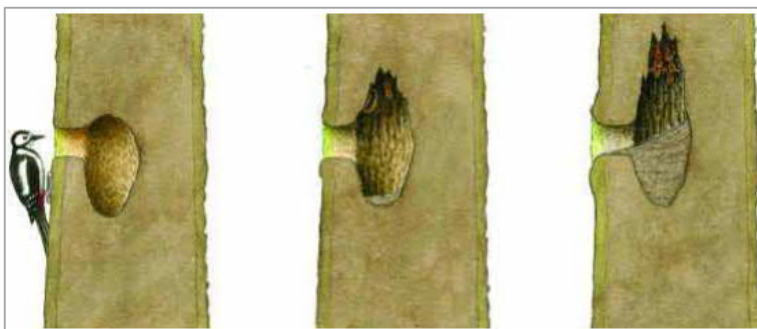
Op 5 mei 2021 en 16 juli 2021 zijn de watergangen in de omgeving nader onderzocht. Tijdens de habitatcheck voor de platte schijfhoren is er gelet op de vegetatie in en rondom de watergangen.

De platte schijfhoren komt voor in zoete, heldere en schone wateren met een rijke begroeiing. De soort is vaak te vinden in draadalg-vegetaties, maar ook in andere vegetaties, zoals in wateren met krabbescheer. Daarnaast komt de platte schijfhoren soms voor op de wortels van onder andere Lisdodde en vergelijkbare oevergebonden planten. De soort leeft niet in verontreinigd of brak water¹.

3.2 Boomcontrole

Geschikte boomholtes voor vleermuizen ontstaan door rotting van bijvoorbeeld spechten-gaten, zie figuur 3.1. Een naar boven ingerotte holte met opgehoogde bodem is heel geschikt voor vleermuizen. Daarnaast maken vleermuizen ook gebruik van allerlei rottingsgaten, ontstaan door afgebroken takken, krimpscheuren of andere beschadigingen².

Op 5 mei 2021 zijn de bomen die mogelijk gekapt gaan worden, nader bekeken en gecontroleerd op geschikte holtes en/of los zittende bast. Er is gebruikgemaakt van een ladder en een endoscoop. Hiermee zijn (waar mogelijk) de holtes tot 3 m hoogte gecontroleerd.

Figuur 3.1. Voorbeeld van het ontstaan van een voor vleermuizen geschikte boomholte.

¹ <https://www.anemoon.org/flora-en-fauna/soorteninformatie/soorten/id/826/platte-schijfhoren>

² <https://www.zoogdiervereniging.nl/sites/default/files/imce/nieuwewesite/0verigen/downloads/brochure%20vleermuizen%2C%20bomen%20en%20bos.pdf>

4 Resultaten

4.1 Habitatcheck

Op beide onderzoeksmomenten was er in de watergang geen vegetatie aanwezig, zie figuur 4.1. Langs de oevers van de watergang en aangrenzende watergangen was voornamelijk gras aanwezig met hier en daar plukken aan riet.

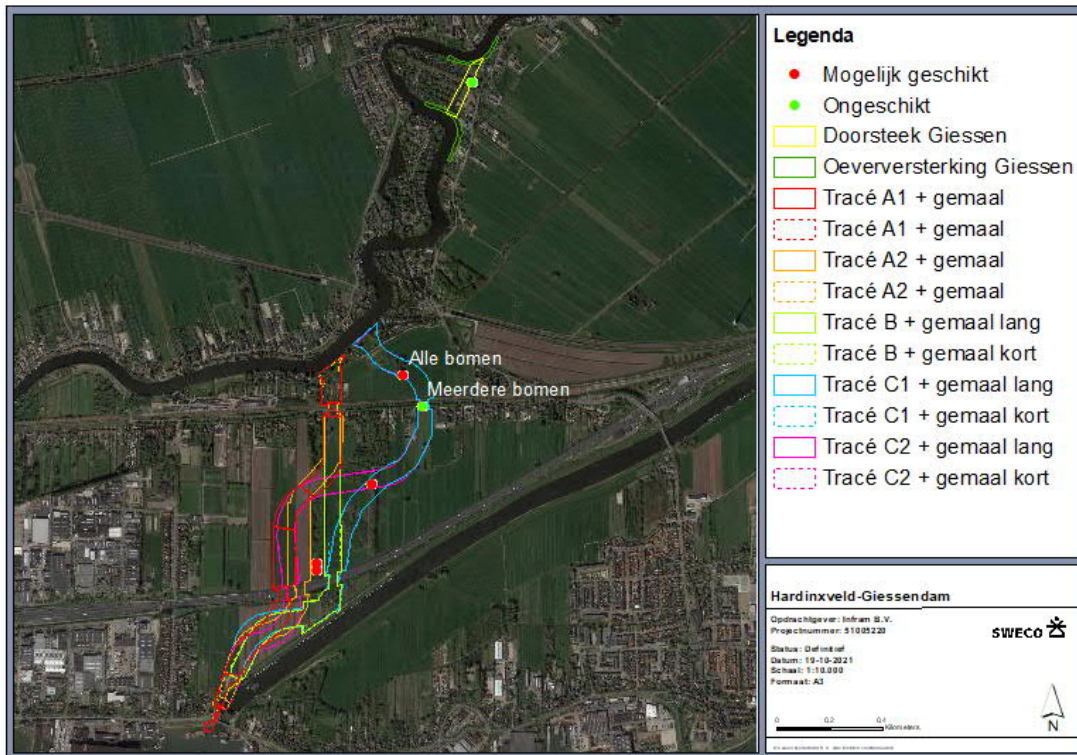

Figuur 4.1 Locatie waar oude waarnemingen van de platte schijfhoren bekend zijn. Foto, genomen op 16 juli 2021.

4.2 Bomencheck

De mogelijk te kappen bomen bij de doorsteek Giessen zijn gecontroleerd op boomholtes. De boom met holte is niet naar boven ingerot. De bomen langs de Parallelweg, die gekapt worden wanneer er gekozen wordt voor tracé E, zijn tevens niet naar boven ingerot.

In de bosschage bij tracé E bevatten bijna alle bomen een holte. Door de aanwezigheid van een watergang rondom de bosschage waren de bomen met holtes langs de rand niet te controleren. Naast de bomen in de bosschage zijn er nog drie andere bomen die mogelijk gekapt gaan worden die holtes bevatten. De holtes zaten te hoog om gecontroleerd te kunnen worden. Zie figuur 4.2 voor een overzicht van de resultaten.

Figuur 4.2 Resultaten boomcontrole

5 Conclusie

5.1 Habitatcheck

Vanwege het ontbreken van goed ontwikkelde vegetatie in de watergangen en op de oevers, is er geen geschikt habitat aanwezig voor de platte schijfhoren. Daarnaast is door het agrarisch gebruik van de aangrenzende weilanden (paarden- en schapenweides) het water belast met meststoffen die de groei van kroos en algen bevordert. De soort komt niet voor in verontreinigde wateren. Van een heldere en schone watergang met een rijke begroeiing is geen sprake. De aanwezigheid van de platte schijfhoren binnen het plangebied wordt uitgesloten. Nader onderzoek naar de platte schijfhoren is niet nodig. Het aanvragen van een ontheffing in het kader van beschermde ongewervelden is niet nodig.

5.2 Boomcontrole

De mogelijk te kappen bomen bij de doorsteek Giessen zijn ongeschikt als vaste rust- en/of voortplantingsplaats voor boombewonende vleermuizen. Daarnaast zijn de (mogelijk) te kappen bomen langs de Parallelweg ongeschikt als vaste rust- en/of voortplantingsplaats voor boombewonende soorten.

De overige bomen waren door de hoogte van de holtes en/of de locatie niet te controleren op geschiktheid voor boombewonende soorten. Wanneer het zeker is of deze bomen wel of niet gekapt gaan worden, is het noodzakelijk om bij de te kappen bomen vleermuisonderzoek uit te voeren naar boombewonende soorten. De soorten die te verwachten zijn op basis van hun verspreiding en het aanwezige habitat, zijn de ruige dwergvleermuis, watervleermuis en rosse vleermuis. Het aanvragen van een ontheffing Wnb voor het verstoren en vernietigen van verblijfplaatsen van vleermuizen is mogelijk nodig.

Referenties

Gebruikte websites

- Stichting Anemoon: <https://www.anemoon.org/flora-en-fauna/soorteninformatie/soorten/id/826/platte-schijfhoren>.
- Zoogdiervereniging: <https://www.zoogdiervereniging.nl/sites/default/files/imce/nieuwewesite/Overigen/downloads/brochure%20vleermuizen%2C%20bomen%20en%20bos.pdf>.

Bronnen

Veen, K.J. en Fokker, K.C. (2020) Inventarisatie MER kansrijke alternatieven boezembemaling Overwaard, in het kader van de Wet natuurbescherming en Omgevingsverordening. Ecoresult B.V., Dordrecht.

Spijker, R.R. (2021) Verkennend natuuronderzoek. Sweco Nederland B.V., De Bilt.

Verantwoording

Titel Habitatcheck platte schijfhoren en boomholtecheck vleermuizen
Projectnummer 51005220
Referentienummer NL21-648800269-8155
Revisie D1
Datum 26-10-2021

Auteur Raisja Spijker
E-mailadres raisja.spijker@sweco.nl

Gecontroleerd door Layze Hoogland

Paraaf gecontroleerd

Goedgekeurd door

Paraaf goedgekeurd

Maarten Moussie

